

Briuselis, 2024 m. gegužės 8 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2016/0225(COD)

9027/24
ADD 1 REV 1

CODEC 1243
ASIM 38
RELEX 538

PRANEŠIMAS DĖL „I/A“ PUNKTO

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinųjų atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo nustatoma Sąjungos lygmens perkėlimo ir humanitarinio priėmimo sistema ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1147, projektas (pirmasis svarstymas) – Teisėkūros procedūra priimamo akto priėmimas = Pareiškimai

Bulgarijos Respublikos pareiškimas

Bulgarija dėkoja pirmininkavusiai Ispanijai ir pirmininkaujančiai Belgijai už dideles pastangas derybose su Europos Parlamentu, kurių rezultatas – užbaigta prieglobsčio reforma.

Palankiai vertiname teisėkūros institucijų pasiektą politinį susitarimą. Naująją prieglobsčio sistema bus numatytas visavertis ir struktūrizuotas bendras Europos reagavimas, kartu užtikrinant solidarumo ir atsakomybės pusiausvyrą. Kaip viena iš pirmųjų su migrantų antplūdžiu susiduriančių valstybių narių, kurioms nuolat gresia migracijos krizės rizika ir kurių įsipareigojimai užtikrinti tinkamą Šengeno erdvės veikimą yra didesni, Bulgarija, laikydamasi solidarumo principo, pasikliaus teisingu atsakomybės pasidalijimu ir parama, teikiama iš Sąjungos fondų, kad būtų įgyvendintos naujos taisyklės.

2018 m. Bulgarijos Konstitucinis Teismas priėmė sprendimą, kuriame teigiama, kad Europos Tarybos konvencijoje dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo propaguojamos su sąvoka „socialinė lytis“ (angl. *gender*) susijusios teisinės koncepcijos, kurios yra nesuderinamos su pagrindiniais principais, įtvirtintais Bulgarijos Konstitucijoje, ir ketinama daryti skirtumą tarp lyties (angl. *sex*), kaip biologinės (moters ir vyro) kategorijos, ir lyties (angl. *gender*), kaip socialinio konstrukto.

Todėl Bulgarija yra dėkinga už įdėtas pastangas sprendžiant nacionalinį susirūpinimą keliančius klausimus dėl su lytimi susijusių terminų vartojimo kai kuriuose prieglobsčio dokumentų rinkinio aktuose, atsižvelgiant į Bulgarijos Respublikos Konstitucinio Teismo sprendimą.

Bulgarija neprieštarauja tam, kad būtų priimtas Migracijos ir prieglobsčio paktas, tačiau nori pabrėžti, kad su lytimi susijusių terminų, vartojamų kai kuriuose prieglobsčio dokumentų rinkinio aktuose, aiškinsime kaip biologinę (moters ir vyro) kategoriją.

Čekijos Respublikos pareiškimas

Čekija pripažįsta, kad reikalinga dabartinių taisyklių, kuriomis reglamentuojama ES migracijos ir prieglobsčio politika, reforma. Tam tikri iššūkiai, visų pirma pokyčiai nuo 2015–2016 m. pabėgėlių krizės, atskleidė mūsų sistemos, kuri nebėra tvari, pažeidžiamumą. Kadangi tik bendras ES lygmens sprendimas galėtų užtikrinti tinkamą atsaką į problemas, su kuriomis tiek kartu, tiek atskirai susiduria ES ir valstybės narės, itin palankiai vertiname pastangas pašalinti pagrindinius trūkumus.

Derybų dėl migracijos ir prieglobsčio pakto metu Čekija visų pirma siekė, kad būtų įgyvendinti sustiprintos išorės sienų apsaugos tikslai siekiant užtikrinti saugesnę Šengeno erdvę ir garantuoti atsakomybės bei solidarumo funkcinę pusiausvyrą.

Čekija ypač palankiai vertina tai, kad galutiniam kompromisiniame tekste nėra nustatyta pareiga perkelti trečiųjų šalių piliečius iš kitų valstybių narių ar trečiųjų šalių. Tačiau nors Čekija palankiai vertina kitus dabartinės sistemos patobulinimus, ji pažymi, kad tarpinstitucinėse derybose galiausiai nebuvo pakankamai atsižvelgta į Tarybos įgaliojimų užmojį, o kai kurių priemonių veiksmingumas nukentėjo nustatant papildomą administracinę naštą valstybėms narėms – sudaryta praktinių sunkumų ir padidintos išlaidos.

Atsižvelgdama į tai, kad išdėstyta pirmiau, ir laikydamosi bendro požiūrio į visą dokumentų rinkinį, Čekija nusprendė susilaikyti balsuojant dėl pakto teisės aktų. Tačiau Čekija palankiai vertina ES vienybės dvasią, o šį etapą vertina kaip naują galimybę dedant sustiprintas pastangas tęsti ES migracijos ir prieglobsčio politiko reformą, ypač daug dėmesio skiriant išorės aspektui ir novatoriškomis šios srities idėjoms.

Vengrijos pareiškimas

Vengrija tebėra tvirtai įsitikinusi, kad reikia sukurti bendrą Europos prieglobsčio sistemą, kuria būtų siekiama šalinti pagrindines neteisėtos migracijos priežastis, kuo labiau sumažinti ir galiausiai panaikinti neteisėtos migracijos paskatas ir atgrasyti asmenis, norinčius piktnaudžiauti prieglobsčio sistema, nuo atvykimo į Europos Sąjungą, taip pat numatyti galimybę nagrinėti prieglobsčio prašymus trečiosiose valstybėse remiantis ekstrateritorialumo principu. Kad galėtume pasiekti šiuos tikslus, visų pirma turime pripažinti, kad pasauliniai migracijos iššūkiai negali būti įveikti Europos teritorijoje, todėl turėtume ne importuoti neįveikiamus iššūkius, o teikti pagalbą ten, kur jos reikia.

Kad būtų galima sukurti veiksmingą bendrą Europos prieglobsčio sistemą, labai svarbu nustatyti pusiausvyrą tarp atsakomybės ir solidarumo, tačiau manome, kad siūlomais teisės aktais tokia pusiausvyra nepasiekta.

Be to, Vengrija pripažįsta ir propaguoja vyrų ir moterų lygybę pagal Vengrijos pagrindinį įstatymą, Europos Sąjungos pirminę teisę, principus ir vertybes, taip pat iš tarptautinės teisės kylančius įsipareigojimus ir principus. Moterų ir vyrų lygybė Europos Sąjungos sutartyse įtvirtinta kaip viena iš pagrindinių vertybių. Vadovaudamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau, ir savo nacionalinės teisės aktais, Vengrija atitinkamuose teisės aktuose vartojamą sąvoką „lytis“ (angl. *gender*) aiškina kaip nuorodą į lytį biologiniu aspektu (angl. *sex*).

Galiausiai, atsižvelgdama į pakartotinį Europos Vadovų Tarybos raginimą, Vengrija ir toliau tvirtai laikosi nuomonės, kad reikia pasiekti bendrą sutarimą dėl veiksmingos migracijos ir prieglobsčio politikos nesukuriant naujų traukos veiksnių.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas priežastis, Vengrija negali pritarti Reglamento, kuriuo nustatoma Sąjungos lygmens perkėlimo sistema, priėmimui, nes tai yra neatsiejamas iš esmės ydingos sistemos elementas.

Lenkijos Respublikos pareiškimas

1. Lenkijos Respublikos vyriausybė palankiai vertina ES Tarybos, Europos Parlamento ir Europos Komisijos pastangas pasiekti kompromisą dėl visapusiško ir atsakingo Europos Sąjungos atsako į dabartinių migracijos procesų iššūkius. Kartu pabrėžiame, kad vyriausybė neturėjo realios galimybės dalyvauti derybose dėl Migracijos ir prieglobsčio pakto.
2. Lenkijos Respublikos vyriausybė atkreipia dėmesį į galimybę pagerinti kai kurių migracijos ir prieglobsčio sistemos aspektų valdymą. Tačiau tolesnė pakto sudarančių teisės aktų analizė rodo, kad jais nepakankamai atsižvelgiama į konkrečią valstybių narių, kurios ribojasi su Baltarusija ir Rusija ir dėl to patiria nuolatinį ir didelį spaudimą dėl dirbtinai sukurtų migracijos maršrutų, padėtį. Šiame kontekste verta pažymėti, kad Europos Vadovų Taryba ne kartą, įskaitant 2023 m. gruodžio 14–15 d. išvadas, pabrėžė neigiamas migracijos instrumentalizavimo reiškinių pasekmes ir pasmerkė trečiųjų valstybių naudojimąsi migrantais politiniais tikslais.
3. Lenkijos Respublikos vyriausybė laikosi pozicijos, kad Migracijos ir prieglobsčio pakto neužtikrinama tinkama atsakomybės ir solidarumo pusiausvyra ir dėl to ateityje galėtų kilti ES institucijų ir valstybių narių ginčai.
4. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Lenkijos Respublikos vyriausybė nusprendė balsuoti prieš visus teisės aktus, patenkančius į pakto taikymo sritį.

Slovakijos Respublikos pareiškimas

Slovakija pripažįsta, kad bendra Europos prieglobsčio sistema turi būti reformuota. Itin vertiname visų dalyvavusių pirmininkaujančių valstybių narių pastangas. Tuo pačiu metu suvokiame, kad pasiekti kompromisą buvo nelengva.

Tačiau ypač svarbu, kad nenutoltume nuo savo pozicijų, kurių laikomės ir kurias esame pareiškę jau seniai.

Palankiai vertiname tai, kad pakte daug dėmesio skiriama migracijos priežasčių šalinimui kilmės šalyse, nes tai gali padėti sumažinti spaudimą prie ES išorės sienų.

Manome, kad sėkmingos Europos migracijos politikos prioritetas turėtų būti nuosekli ES išorės sienų apsauga ir veiksminga grąžinimo politika.

Reikėtų imtis visų priemonių, kad būtų užkirstas kelias neteisėtai migracijai ir tuo pačiu padedama tiems, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga.

Pripažįstame, kad privalomų perkėlimo Europos Sąjungoje kvotų idėjos buvo iš esmės atsisakyta, tačiau abejojame, ar dabartiniuose pasiūlymuose užtikrinama tinkama solidarumo ir atsakomybės pusiausvyra.

Solidarumas yra vienas iš svarbių migracijos valdymo principų, tačiau esame įsitikinę, kad tik pačios valstybės narės turėtų pasirinkti jo formą. Deja, pasiūlymuose į šį reikalavimą neatsižvelgiama, nes neperkėlus tam tikro prieglobsčio prašytojų skaičiaus privaloma sumokėti finansinius įnašus. Tuo pačiu metu, jei nesilaikoma tam tikrų sąlygų, taip pat tampa privalomos pagal Dublino reglamentą nustatytos atsakomybės kompensacijos. Šie aspektai yra stiprūs traukos veiksniai ir dėl jų sukuriamos paskatos antrinei migracijai.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Slovakija balsuoja prieš solidarumo srityje pateiktus pasiūlymus: Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentą ir Reglamentą dėl krizinių ir *force majeure* situacijų migracijos ir prieglobsčio srityje.

Kadangi visi pateikti pasiūlymai yra glaudžiai susiję, susilaikome balsuojant ir dėl kitų pasiūlymų.